

Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program

Kulturális intézmények a köznevelés eredményességéért

C.

felhíváshoz

Kódszám:

EFOP-3.3.2-16

A Sárospataki Képtár a vizuális és a virtuális kultúra fejlesztéséért – múzeumi és informatikai foglalkozások köznevelés eredményességéért

MEGVALÓSÍTHATÓSÁGI TANULMÁNY

2016. november

TARTALOM

1. A támogatást igénylő intézmény helyi beágyazottsága és kapcsolatrendszere	3
2. Helyzetfelmérés:.....	4
a) Célcsoport elemzés.....	4
b) A támogatást igénylő által korábban megvalósított programok tapasztalatai	5
3. A tervezett fejlesztés céljai, a célok illeszkedése a helyi köznevelési igényekhez és a célcsoport igényeihez.....	5
a) Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport.....	6
b) Digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás tevékenységcsoport	7
4. A kiválasztott tématerületek, a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek	9
a) Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport.....	9
b) Digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás tevékenységcsoport	11
c) Egyéb tevékenységek a projektben	12
5. a tevékenységek ütemezése	13
6. A tevékenység megvalósításának feltételei	14
a) A tevékenységek megvalósításához szükséges tárgyi feltételek	14
b) A tevékenységek megvalósításához szükséges személyi feltételek rendelkezésre állása	14
7. Az elérni tervezett célok számszerűsíthető eredményei	15
8. A specifikus és előnyt jelentő szempontok	15
9. A megvalósítás kockázatai és azok kezelésének módja	16
9. A projekt rövid- és hosszú távú hatása a pályázó közvetlen és közvetett környezetére	23
10. a bevont partnerek, a tervezett együttműködések.....	23
a) Bevont partnerek	23
b) Együttműködések.....	24
11. A fenntarthatóság	24
12. a projekt menedzsment.....	25
13. Az esélyegyenlőségi és környezetvédelmi szempontok.....	26

A támogatási kérelmet a **SIDINFO Nonprofit Kft., mint a Sárospataki Galériát üzemeltető szervezet** nyújtja be. A Kft. Sárospatak Város Önkormányzatának 100%-os tulajdonában van. A Sárospataki Galéria az 1997. évi CXL. tv. értelmében, **muzeális intézmény**. Működési engedélyét 2013. október 11-én, **MK/48140/2013** számon, adta ki az Emberi Erőforrások Minisztere. A **Sárospataki Galéria** neve Sárospatak városában és az együttműködő intézmények körében, a **hagyomány szerint, Sárospataki Képtár**. A program során a két elnevezést felváltva, de azonos tartalommal használják.

1. A TÁMOGATÁST IGÉNYLŐ INTÉZMÉNY HELYI BEÁGYAZOTTSÁGA ÉS KAPCSOLATRENDSZERE

Sárospatak évszázadok óta jelentős diákváros. Kialakulását kiemelkedő történelmi személyek (Perényi, Rákóczi, Lorántffy családok és mások) valamint Európában elismert pedagógusok (pl. Comenius) segítették. A településen jelenleg is több óvoda, általános iskola, középiskola és felsőfokú intézmény található. A híres református kollégium tanárai, az itt tanuló diákok - akik közül sokan később az ország történelmét, tudományát vagy művészeti életét befolyásoló kiemelkedő értelmiségiekké váltak - sokat tettek a város kulturális értékeinek gazdagításáért. Ennek köszönhetően Sárospatak az idők során nagyságához és lélekszámához képest igen jelentős mennyiségű szellemi és tárgyi-művészeti alkotás birtokosává vált.

A városban élő nagyszámú diákság nagy többsége azonban csak ritkán, elsősorban iskolai keretek között látogatja a múzeumokat. **A Református Kollégium, a Rákóczi vár, az egyházi gyűjtemények, a Sárospataki Képtár egyenként is több ezres gyűjteménye látogatókért kiált.** Ezek megismerésére a nagyon ritka, spontán (a kevésbé előkészített, csak befogadásra építő) látogatások nem elegendők.

A térség egyetlen, alkotókban gazdag, művészi színvonalban kiemelkedő képzőművészeti alkotásokat felvonultató színtere a **Sárospataki Képtár** (a lakosság inkább a Képtár kifejezést használja). Hasonló értékekkel rendelkező képzőművészeti gyűjtemény legközelebb kb. 70 km-re található. A kiállítás anyaga számos kapcsolódási pontot kínál a **vizuális nevelésen kívül mind az óvodai, mind az általános iskolai, mind a középiskolai témakörökkel, tananyagokkal.** Tudjuk, hogy a művészetekkel való felnőttkori attitűdöt a gyermekkorban szerzett ismeretek, élmények, tapasztalatok határozzák meg. Be kell tehát kapcsolnunk színes programokkal az iskolák vérkeringésébe a Képtárat, mert ellenkező esetben számos kelet-magyarországi tanuló úgy nő fel, hogy sohasem kerül „testközelbe” valódi műalkotásokkal, így nem lesz képes átélni a művészet nyújtotta élményeket, a művészet jelenhez intézett üzenetét, és maga a múzeum sem töltené be funkcióját. Több száz jelentős művészeti alkotás található meg több más sárospataki gyűjteményben is. Kiemelkedő számú, közel száz plasztikai alkotással (szobrok, domborművek, emléktáblák) találkozhatunk a város közterein.

Egy 2013-ban megnyert múzeumpedagógiai pályázatnak köszönhetően (A Sárospataki Képtár oktatási szerepének bővítése TÁMOP-3.2.8.B-12/1-2012-0004) egy jelentős, sikeres változás következett be a Sárospataki Képtár életében. A fenntartási időszakban a város és környezetéhez tartozó iskolák diákjai, szervezett keretek között hozhatták tanulóikat egy-egy élményszerű Képtári foglalkozásra. Azóta a létszámuk már meghaladta az ezer főt. Mára már elmondható, hogy az iskolák a múzeumpedagógiai foglalkozásokat beépítették programjaikba, számítanak az ilyen jellegű meghívásokra, melyeken sokszor túljelentkezések voltak. **Többször a pedagógusok kérésére újabb lehetőségeket kellett biztosítani.** Ezt a kedvező folyamatot, az ilyen irányú szakmai tevékenységét kívánjuk ezzel a pályázattal **részben folytatni, részben kibővíteni/megújítani.** Ehhez szükség van a meglévő eredmények (oktató kollégák megtartása, újabbak megkeresése, a szükséges, minőségi anyagok, eszközök, stb.) biztosítására, **új múzeumpedagógiai utak/lehetőségek keresésére, újabb korosztályok (pl. óvodások, felnőttek, stb.) meghívására, valamint az infrastruktúra színvonalának emelésére.**

A fenti tevékenység csoportot kívánjuk kiegészíteni a **digitális képfeldolgozással és tárgyalkotással foglalkozó új foglalkozás sorozatainkkal**. A korábbi múzeumpedagógiai tevékenységeink során folyamatos igényként jelentkezett az ilyen irányú tevékenységek megszervezése.

2. HELYZETFELMÉRÉS;

a) Célcsoport elemzés

A térség ipari infrastruktúrája fejletlen, kevés beruházó létesít telephelyet. A legnagyobb foglalkoztatók jellemzően az önkormányzatok és az általuk, ill. a Járási Hivatal által koordinált közmunka programok. Ezekből az okokból fakadó rendkívül alacsony foglalkoztatottság és jövedelmek kiszolgáltatottá teszik az ide születő gyermekeket, mert források és innováció híján a nem leszakadó térségekhez képest kevesebb eséllyel jutnak friss, aktuális tudás birtokába, amely fontos eleme a későbbi „megfelelő élet” kialakításának. Az innováció, a tehetséggondozás fontos kitörési pontot teremthet az itt élők számára. Projektünk lehetőséget teremt használható tudás és képességek alapjainak elsajátítására.

A Sárospataki Járás területén működő közoktatási intézmények több mint 3000 diákkal foglalkoznak. A programban együttműködési megállapodást kötött intézményekbe mintegy 2560 tanuló jár. A projekt tervezésekor kérdőíves felmérés végeztünk a gyermekek körében. A megkérdezett, szűrőpróba szerűen kiválasztott 174 diák számarányában reprezentálja az itt tanulók véleményét. A kérdőíves felmérés során rákérdeztünk az iskolán kívüli tevékenységek jelenlegi helyzetére, intézményünk ismeretségére és a jövőben legszívesebben végzett foglalkozás típusokra. A felmérések során a következő eredmények születtek: a tanulók 57%-a nem vesz részt semmilyen szakköri jellegű foglalkozásban, ugyanakkor a megkérdezettek közel **70%-a szívesen kapcsolódna be ilyenekbe**, illetve vállalna további foglalkozási alkalmakat. Rákérdeztünk arra is, hogy mennyire ismerik a tanulók intézményünket. Számunkra meglepő módon csupán csak 30% körüli volt azok száma, akik soha nem hallottak az intézményről. Vélhetően ez a korábbi múzeumpedagógiai foglalkozások jó hírének tudható be. Ugyanakkor az általunk az elmúlt négy évben szervezett ilyen tevékenységeken mindösszesen a tanulók 28%-a vett részt. Ha megvizsgáljuk az elmúlt év statisztikáit, látható hogy 2013-tól közel 1000 diák látogatott el hozzánk múzeumpedagógiai foglalkozásra. Átvizsgálva nyilvántartásunkat világossá vált, hogy a két adat közötti ellentmondás abban keresendő, hogy a tanulók többsége több alkalommal is megfordult ezeken az alkalmakon. Nyári táborainkon például gyakoriak a visszatérő diákok. E következtetés eredményeképpen világossá vált, hogy szélesíteni kell a bevonható tanulók körét. Szükséges továbbá olyan érdeklődési körök bevonása is, amelyek a korábbiakban nem, vagy csak programelemként szerepeltek a kínálatunkban. Így a digitális képalkotással kapcsolatos tevékenységek kerültek a látókörbe.

A témákat tekintve a legnagyobb számban - a **válaszadók több mint 80%-ánál - azok a tematikák kerültek előtérbe, amelyek a manuális elfoglaltságok irányába**, az alkotó munka folytatására orientálnak.

Előfeltételezéseinket igazolva szintén nagyarányú azon diákok száma - meghaladja a 70%-ot - akik a digitális képalkotás iránt érdeklődnek.

Az alkotó munkát preferáló válaszadók tevékenységüket elsősorban a korábbi években megszokott múzeumpedagógia foglalkozás keretében végeznék legszívesebben. A digitális képalkotás iránt érdeklődők az iskolai szakkörformát tartanák a lepraktikusabbnak.

Mindkét csoport azonban nagy kedvvel venne részt nyári, nagyobb szabadságot kínáló napközis tábor jellegű elfoglaltságokon.

Az együttműködő intézmények közül az óvoda és azenyhe fokban értelmi fogyatékosokkal foglalkozó általános iskola esetében nem volt mód a tanulók közvetlen megkérdezésére. A múzeumpedagógiai foglalkozások esetében az eltérő tantervű általános iskolákkal kapcsolatban már vannak jó tapasztalataink. Ennek folytatását módszertani és tartalmi kibővítését a partner intézmény pedagógusai támogatják. Az óvoda bevonása a múzeumpedagógia tevékenységbe, illetve kísérletként a digitális technológia alapszintű megismertetése új területként került a pályázó intézmény munkacsoportjának látóterébe. Ez utóbbi esetben az óvodapedagógusokkal folytatott konzultáció és néhány szülői visszajelzés megerősítette azt a szakmai szándékot, amely a tevékenység ilyen irányú bővítését jelenti.

b) A támogatást igénylő által korábban megvalósított programok tapasztalatai

A korábban megvalósított programok (A Sárospataki Képtár oktatási szerepének bővítése TÁMOP-3.2.8.B-12/1-2012-0004, továbbá az azt követő fenntartási időszak és más hasonló célú megvalósult kisebb projekt.) során a célunk az volt, hogy a múzeumpedagógiai tevékenység elindítása előtt a témával kapcsolatos gondolatok, vélemények, ötletek megvitatásra kerüljenek. A korábbi tapasztalatok alapján a Képtár vezetője által összehívott, több alkalommal történő egyeztetés során a múzeumpedagógiai témák gazdag lehetőségeit gondoltuk végig. Ezek a közös szemléletformáló beszélgetések, egyeztetések tették lehetővé, hogy átlássuk a rendkívül gazdag tevékenységek változatait, mindenki a számára a legtesthezállóbb témában vegye ki a részét azzal a céllal, hogy ötleteinkkel kiegészítsük egymás munkáját. Mindenki kidolgozott a Képtár egészére, illetve kisebb egységeire (pl. 20. századi festészet), különböző korosztályok (6-8, 8-10, 10-12, 12-14, 14-16. 16- 18 év) számára vonatkozó programot. Azért volt ez az esemény rendkívüli jelentőségű a Képtár életében, mert a vizuális nevelés széles spektrumáról és a művészetet művelő (rendszeresen kiállító), a vizuális nevelés, oktatás különböző szintjeiről (általános iskola, középiskola, főiskola) érkező szakemberek/művészek vitatták meg, értelmezték a Sárospataki Képtár gyűjteményét és annak múzeumpedagógiai lehetőségeit. Már a beszélgetések során számtalan, a kiállításához és a raktári anyaghoz fűződő sokszínű, kreatív egyéni gondolatok fogalmazódtak meg, melyek más-más eszközökkel, módszerekkel segítettek megfelelni a változó célcsoportoknak.

A múzeumpedagógiai programban résztvevők hozzáférhettek/használhatták a Sárospataki Képtár kiállított, illetve raktáron lévő teljes anyagát, majd a program beindulásakor bepillanthattak nézőként vagy segítőként egymás foglalkozásának megvalósításába is. Ennek eredményeként megismerhettek, kipróbálhattak –a sajátjukon kívül- olyan feladatokat és foglalkozástípusokat, módszereket, stb., amelyek más-más szempontból közelítettek a műalkotásokhoz és a gyerekekhez.

A múzeumpedagógiai foglalkozások vezetői számára a képtári tevékenység sokféle tájékozódást kívánt. A gazdag képtári anyag a legmegfelelőbb, leggondosabb kezekbe kerülve így megnyílt a programokat tervezők (és velük a Képtár látogatói) számára.

3. A TERVEZETT FEJLESZTÉS CÉLJAI, A CÉLOK ILLESZKEDÉSE A HELYI KÖZNEVELÉSI IGÉNYEKHEZ ÉS A CÉLCSOPORT IGÉNYEIHEZ

A Képtár iskolákkal fenntartott széleskörű kapcsolatrendszerre, továbbá az előbbieken ismertetett felmérés eredményeként két fő témacsoport köré szervezzük a program tevékenységeit.

Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport, amelyben elsődlegesen a korábban bevált módszertanra alapozva új, innovatív témafeldolgozásokat helyezünk előtérbe. A digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás témacsoport, amely új tevékenység elemként kerül be a pályázó intézmény kínálatába.

A múzeumpedagógiai tevékenységcsoport esetében a következő foglalkozásformákat használják:

- Téma napok
- Műhely és klubfoglalkozások
- Művészeti csoport
- Tábor

A digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás tevékenység csoport esetében:

- Heti szakkör
- Tábor

A fenti két témacsoport viszonylatában a következő fejlesztési célokat fogalmazzuk meg:

a) Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport

Miután ez az összetett gyűjtemény felöleli a képzőművészet egész területét, megismerésük kiváló lehetőséget teremt az óvodások, iskolások csoportjainak a különböző típusú képzőművészettel való találkozásra, esztétikai élmények nyújtására.

Cél:

- Saját településünkön, a Sárospataki Képtárban felhalmozott művészeti javak élményszerű, újszerű tolmácsolása korszerű pedagógiai eszközökkel, mellyel igazodik a 21. századi oktatási igényekhez.
- A művészeti alkotások sokoldalú –a megszokottól eltérő- játékos, szórakoztató, iskolainál lényegesen oldottabb hangulatú megközelítése, mely minden esetben a gyermekek több érzékszervet is bevonó aktivitásra építve éri el azt a célt, hogy igényeljék a művészetet.
- **A képtári gyűjtemények a vizuális nevelés és a különböző tantervi tananyagok (a matematikától, a magyar irodalomtól a történelemig, az ének-zenétől az ember és társadalomig) összefüggéseinek, kapcsolódásainak felfedeztetése, megismerése, bemutatása a legkülönbözőbb módon.**
- Az alkotói folyamat átélésével a kiállított művek tartalmának és megformálásának megértése, azaz a művészi üzenet „vétele”.
- Sárospatak és térségének különböző típusú iskoláskorú tanulóinak Képtárba szoktatása, igény kialakítása a képzőművészettel való ismerkedésre, s az itt szerzett folyamatosan bővülő ismeretekkel szemléletük alakítása önmagukról, és a körülöttük lévő világról.
- **Kiemelt cél a jelentős számú óvodai csoportok meghívása, bevonása a múzeumpedagógiai tevékenységekbe, számukra koruknak megfelelő programok tervezése, megvalósítása.**
- Szerepvállalás a lokális kultúra megőrzésében, valamint a kortárs művészet megismertetésében.
- **Hosszú távú cél, hogy a tanulók a múzeumok nyújtotta kulturális ismeretek és élmények hatására múzeumlátogatóvá váljanak.**

Ennek érdekében nemcsak Sárospatak, hanem vonzáskörzetének iskolái számára továbbra is fel kívánjuk ajánlani a művészetpedagógiai tevékenységek több változatát. **Ez 13 intézmény megkeresését jelenti. Óvodások esetében a helyi óvodák számára kínálunk fel programokat.**

A múzeumpedagógiai tevékenységeket a múzeum anyagából kiindulva a különböző életkorú tanulókhöz hangoljuk.

Ennek érdekében elsősorban a vizuális kultúra, ezen belül a képzőművészet (festészet, szobrászat, grafika) sajátosságainak megismerése, az alkotás folyamatának, anyaggal való küzdelemnek átélése a cél annak érdekében, hogy mindezek segítsék őket a műalkotások megértésében.

A kiállítás anyaga, a helyi történelem és kultúra, a természeti táj és épített környezet számos inspirációt kínál az alkotások témáját (pl. Rákóczi- szabadságharc, Szent Erzsébet legenda, Móricz, Balassi, Képes Géza Sárospatakkal kapcsolatos irodalmi művei, Bodrog folyó, várkert, több száz éves fák, utcák, stb.) illetően. Mindezen témákkal számos kapcsolódási pontot találunk vizuális nevelésen kívül mind az általános iskolai, mind a középiskolai iskolai történelemmel, vagy irodalommal, stb.

A különböző programok során a tanulók -egyéniségüknek megfelelően- lehetőséget kapnak az ábrázolás és önkifejezés legváltozatosabb módjainak kipróbálására, megtapasztalására, a szabad kísérletezésre, a kreativitásra, mellyel indirekt módon közelebb kerülnek a képzőművészethez.

b) Digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás tevékenységcsoport

A művészeti készségek fejlesztése mellett a **digitális képképzés és a 3D-s nyomtatás képzőművészeti oktató célú felhasználása új projektterület a Kétár életében.** Új programunkkal a város és vonzásokörzetében élő gyermekeknek biztosítunk lehetőséget, hogy megismerkedjenek a vizuális kultúra új területeivel, a digitális képképzés, képfeldolgozás tudatos alkalmazásának és a tárgyalkotó művészeti eljárások ötvözésének lehetőségeivel. Célunk, hogy a fiatalokat orientáljuk a jelenleg nagyon keresett és előre meg nem jósolható felhasználási lehetőséget biztosító művészeti terület(ek) irányába. Innovatív új projektünkbe a szervezési tapasztalatunkat és kapcsolatrendszerünket integráljuk, hogy szakemberek bevonásával alternatív, az igényekre gyorsan reagáló, korszerű, az ismereteket játékos, kreatív módon megközelítő műhelyt alakítsunk ki.

A partner iskolák helyi tantervei és a NAT hangsúlyosan foglalkoznak azzal, hogy a tanulók képesek legyenek a nagy mennyiségű képi információ minél magasabb szintű, önálló feldolgozására, értelmezésére. A Sárospataki Kétár célja, hogy az általános iskolai keretek közé beszűkült vizuális ismereteket kibővítsen magasabb színvonalú eszköz-, anyagkészlet és technikai módszerekkel. Tervünk, hogy a Sárospatakon és vonzásokörzetében élő hátrányos helyzetű diákok megtanulják a tárgyak, ezáltal a vizuális környezet tervezésének alapjait, megismerjék a 3D nyomtatás és a művészetek összekapcsolásának lehetőségeit.

A diákok releváns igénye, hogy az iskolában és az iskolákkal partnerségben működő intézményekben használható, az egyéni készségek, képességek kibontakoztatásához, a későbbi megfelelő önálló élethez érdemben hozzájáruló ismereteket kapjanak. A diákok természetes kíváncsiságából eredő igény, hogy a különböző kommunikációs platformokról származó ismeretek, élmények, lehetőségek megjelenjenek az oktatási folyamatban. Erre reagálva a **Sárospataki Kétár a vizuális kultúra hagyományos területeit, a művészi alkotási folyamatokat az új technológiákkal - digitális képképzés és 3D nyomtatás - ötvözve emeli be a tanórán kívül szervezett tevékenységei sorába, keresve a szinergiákat, kapcsolatokat a területek között.**

A diákokat a szakköri formában megvalósuló tevékenységekbe a korszerű technológiák iránti fogékonyságukat, kíváncsiságukat felhasználva művésztanári irányítás mellett vonjuk be. A projektben olyan alkalmakat is tervezünk, ahol a szülőkkel együtt, közös tevékenység közben mutatják

be az ismereteket a tanulók. Ezt az érintett iskolákban bemutató órák szervezésével, kedvcsináló workshopokkal történik. A szülők bevonásával szervezett alkalmakon a gyerekek látványos, egyszerű feladatokat oldanak meg, amelyek kedvet csinálnak az elmélyültebb ismeretek megszerzéséhez.

4. A KIVÁLASZTOTT TÉMATERÜLETEK, A HOZZÁJUK KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

a) Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport

Témanap

A tematikus foglalkozások egy-egy projekt-szerű téma köré szerveződnek. Iskolai tananyagokhoz (NAT), óvodai (ONOAP) programokhoz szorosabban kapcsolódó, a képtár anyagával a megszerzendő ismereteket elmélyítő, segítő/szemléltető átfogó témák. A tömbösített tanórai keretek között játékos, szórakoztató, sokoldalú, a gyermekek több érzékszervét is bevonó szellemi és alkotó tevékenységek során lehetőség nyílik a Képtár képzőművészeti anyagának vagy egy-egy gyűjteménynek, az alkotók személyiségének vagy akár egyetlen alkotásnak a mélyebb megismerésére. A múzeumpedagógiai témákat kidolgozó művészetpedagógusok (mind a NAT, mind az ONOAP fegyelmbevételével) több korosztályra vonatkozó alternatívákat dolgoznak ki, melyet mind az óvodáknak, mind az iskoláknak felajánlunk. A témanap során – általában - a leglényegesebb ismeretekről játékos, életkoruknak megfelelő, gyorsan megoldható, képes feladatlapokat is kapnak, melyet egyénileg vagy csoportosan oldanak meg és emlékül hazavihetnek. A témákhoz kapcsolódó feladatlapokon lévő képek, feladatlap elemek emlékeztetik őket a Képtárban megismert műalkotásokra, lehetőséget adnak a téma iskolában történő folytatására, stb. Az egyes blokkok – a lehetőség szerint- rövid, a témához vagy technikához kapcsolódó anyagokkal, eszközökkel történő egyszerű, képzőművészeti (gyakorlati) tevékenységgel zárulnak. A Képtár gazdag anyaga lehetőséget kínál a legváltozatosabb kapcsolódásokra: témák a vizuális neveléstől az irodalmi, történelmi, természettudományi, zenei, stb. területhez.

Új elemként vesszük fel a témanapok sorába a zempléni térség múzeumainak meglátogatását. A jelenlegi gyakorlat szerint az iskolák nem jutnak el a városon kívüli közvetlen földrajzi környezet múzeumaiba. A szűkebb térség értékeinek megismerése programunk része lehet.

Műhely és klub foglalkozás

A tantervi tananyagokhoz lazábban, a képtári anyagra hangsúlyosabban építő, elsősorban az önkifejezésre, alkotásra javasolt program. A résztvevő diákok megismerkedhetnek a képtár – raktáron lévő - elsősorban az avantgárd képzőművészet jeles képviselőivel, újszerű kifejezési módokkal, a hagyományos műfajokat átlépő képzőművészeti technikákkal és eljárásokkal. Próbálkozhatnak a legújabb képzőművészeti alternatívákkal, újszerű kísérleteket végezhetnek alapanyagokkal változatos körülmények között (pl. Land Art, fotózás és a képzőművészet kapcsolata, állókép és a mozgókép viszonya, élőképek készítése művészeti alkotások alapján, performance, stb.).

Megismerkedhetnek a vizuális nyelv használatával, annak sokoldalú kifejezési lehetőségeivel.

Megtapasztalhatják a képi átírásokat, a XX-XXI. századi újításokat a festészet, szobrászat, illetve az egyedi és a sokszorosító grafika területén.

A diákok akár a „testközelben” élvezhető műalkotások által inspirálva, akár saját gondolataikat, életérzésüket kifejezve élhetik át a kísérletező alkotómunka élményét. Ennek során saját egyéniségüknek, gondolataiknak megfelelő technikát választhatnak (festészettől a számítógépes grafikáig).

Megismerhetik a képépítés (a vázlattól a tanulmányig) változatait, digitális fotók készítését, majd feldolgozását számítógépen.

Kísérleteket végeznek gondolatok, érzések, hangulatok megfogalmazására sík képekben, valamint három dimenzióban.

Az egyéni gondolatok egyéni (projekt-szerű) megoldás-sorozatokat hoznak létre, mely alkotásorok a foglalkozás végén kiállításon jelennek meg.

Művészeti csoport

MŰVÉSZETI CSOPORT (legalább 10 fő, heti egy alkalom, minimum 2x45 perc, elsősorban általános és középiskolások számára, az iskolai oktatási időn kívüli program)

Mind a tantervi tananyagokra, mind a képtári gyűjteményre, mind a városban található műalkotásokra lazábban építő, elsősorban a **képzőművészeti alkotómunkára hangsúlyt fektető program**. Mindez egy cselekedtető, egyéni érdeklődésre/igényekre figyelő, akár egyedi utakat bejáró, elsősorban alkotó folyamat, melynek során a tanulók megismerkedhetnek a képzőművészet területeivel, műfajaival, technikáival és eljárásaival az alkotómunkájuk során. Tevékenységük során tanulmányozhatják a Képtárban található műalkotásokat a legváltozatosabb szempontok (komponálás, képformátumok, technikai lehetőségek a gondolataik kifejezésére) szerint. Témakörükbe beépíthetik a városhoz kötődő személyeket, történeteket, legendákat.

Megismerhetik a képépítés (a vázlattól a tanulmányig) változatait.

Készíthetnek látvány utáni alkotásokat emberről, tájról, épített környezetről, stb.

Kísérleteket végezhetnek gondolatok, érzések, hangulatok megfogalmazására, átírására, sík képekben, valamint három dimenzióban. Az alkotás-sorozatokat a program végén kiállítással mutatják be.

Tábor

A képtári gyűjteményekre és a városban található műalkotásokra, valamint egyéb (pl. történelmi, irodalmi, stb.) emlékekre hangsúlyosabban, a tantervi tananyagokra lazábban építő program. **A résztvevők délelőttönként egy-egy játékos, koruknak megfelelő témanap-szerű foglalkozáson vesznek részt a képtárban, délutánonként viszont különböző helyszíneken ismerkednek Sárospatak város kiemelkedő művészeti kincseivel.** Alkotás közben megismerkednek a legkülönbözőbb képzőművészeti technikákkal, eljárásokkal. A képzőművészeti, építészeti alkotások és a helyi történetek, mesék, mondák, stb. által inspirálva alkotómunkát végeznek koruknak, érdeklődési körüknek megfelelő témákban (pl. lehet egy egyszerű Móricz novellát vagy Szent Erzsébet történetet illusztrálni kicsiknek, a nagyok pedig rajzolhatják Móricz házát, házának egy részletét, iskoláját vagy akár a gótikus templomot, esetleg annak egy részletét, de tervezhetnek hozzá üvegablakot is). Az alkotások - ha lehet- a helyszínen készülnek. Témák sokasága közül választhatnak a program tervezői. Mind a délelőtti, mind a délutáni programokat többnyire a program szerzői vezetik, így a gyerekek – akár egy napon belül is- több múzeumpedagógussal találkozhattak. A program a tanulók mini kiállításával zárul.

b) Digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás tevékenységcsoport

Heti szakkörök

Tervünk szerint a diákok 8-10 fős csoportokban, egyéni és csoportos munkában, heti szakkörök keretében sajátítják el a tananyagot. A programhoz szükséges know-how-t a tehetséggondozásban megszerzett tapasztalatok segítségével magunk alakítjuk ki. A 3D nyomtatókkal való ismerkedés után, a nyomtatott demonstrációs tárgyakon túllépve az informatikától messzebb álló művészeti foglalkozásokon használják a technológiát. A diákok izgalmas, kreatív módon és a kézzelfogható végeredmény által motiválva ismerkedhetnek új témakörökkel az alkotás örömeivel, miközben művészeti, kreatív és digitális készségeket szereznek, csoportmunkát és problémamegoldást tanulnak.

A tananyag kialakításának alapja, hogy a gyerekek a legtöbb dolgot, az új művészeti technikákat és a 3D modellezést is gyorsan sajátítják el. Közvetlen tapasztalatok útján, szakértő irányítás mellett, kreatívan, élményszerűen fejlesztik képességeiket. A digitális fényképezés, a 3D-s eszközpark (szkennelés, modellezés, nyomtatás) használata, azonnali feedbacket jelent a gyakorlatban, így az elméletet azonnal realizálva közvetlen tapasztalatok útján tanulnak a diákok. Az elképzelt tárgyat megtervezik és a nyomtatott eredmények alapján változtatnak és fejlesztik a design-t. Az egyszerű formákon, ötleteken túl művészi projekteket és praktikus terveket is készítenek a gyerekek. **A szakköri formában megvalósuló tevékenységek során a digitális fényképezés, a 3D szkennelés, a 3D modellezés és a 3D nyomtatás segítségével a háromdimenziós művészi eljárások megértése egyszerűbb.** Iskolánként egy 2-4. osztályos és egy 5-8. osztályos gyerekek számára létrehozott csoportot tervezünk indítani.

A program végeredményeként azt tervezzük elérni, hogy a résztvevő diákok koruknak megfelelő szinten legyenek képesek a digitális képeket alkotni, azokat komponálni. Ismerjék meg a 3D-s modellezés alapjait, részeit, egyszerű protokollokat és folyamatokat legyenek képesek tervezni és megvalósítani. Ismerjék és használják a térbeli tervezés alapszabályait. Tudásukról egy szabadon választott funkciójú modell elkészítésével és modellezésével, a tevékenységsor tervezésével és vezérlésével adnak számot. A modellekről és megvalósulásukról rövid videoprezentációt készítenek el.

A projekt alternatívát kínál arra, hogy a célcsoportban szereplő – a felmérések szerint az infokommunikációs eszközökön jellemzően tartalomfogyasztó - alsós és felsős gyermekek maguk hozzanak létre alkotásokat.

A digitális képfeldolgozás és tárgyalkotás kompetencia csoport speciális területe az óvodai informatikai figyelemfelkeltésre használt havi szakkör szervezése. Ezt nem elsősorban a képalkotási funkciók használatára alapozzuk. **A cél itt elsősorban a digitális eszközök használatára való nevelés alapszintű bevezetése.** Erre azt a játékos tevékenység formát kívánjuk használni, amely a programozható LEGO robotok témakörében rejlik.

Táborok

A múzeumpedagógiai program elemhez hasonlóan nyári táborok szervezését vállalja a Képtár a digitális képfeldolgozás és tárgyalatás témakörben. **A napközis jellegű táborok esetében a heti szakkörön feldolgozott témák szintetizálása történik.** A technikai lehetőségek elsajátításán túl alkalmat teremt az alkotó folyamatok elindítására is. Tekintettel arra, hogy a tábor szervezése párhuzamosan folyik a múzeumpedagógiai tevékenység csoport hasonló akciójával, mód nyílik a két tevékenységben rejlő közös pontok kihasználására.

c) Egyéb tevékenységek a projektben

A korábbi tapasztalatokból kiindulva előre tudható, hogy a program megvalósítása során jelentős mennyiségű produktum (alkotás) létrehozása várható a gyermekek munkája következtében. Mindezek mellett komoly szakmai módszertani tapasztalat halmozódik fel a pedagógusok munkájának értékelésével.

Mindkét eset önmagában rejti azok közzétételének szükségességét. A program végrehajtásának eredményeit az alábbi módon kívánjuk a nagyközönség számára elérhetővé tenni:

- **A program munkáit és eredményeit bemutató kiadvány megjelentetése.**
- A program során létrehozott **alkotásokból rendezett kiállítás létrehozása** a hozzá kapcsolódó programokkal. A kiállítást, tekintettel a kiállítandó tárgyak várható nagy számára, két alkalommal, a mérföldkövek idején rendezzük

A tevékenységek támogatáshoz igény igénybe vesszük a szülők támogatását is. A nem formális képzési programok eredményeit bemutató kiállítás rendezése és a hozzájuk kapcsolódó programokat velük együtt valósítjuk meg. A projekt finanszírozását nem igénybe véve legalább 4 alkalommal tervezünk nyílt napot ahol a szülőknek módjuk lesz betekinteni a foglalkozáson folyó munkába. Ezek közül egy alkalom a nyitó rendezvény és nyílt nap, két alkalom a nyári táborok látogatása és egy alkalom a záró kiállítás lesz.

Szándékunk szerint a szülőkkel közös alkalmak segítenek a generációk között meglévő infokommunikációs eszközök használatával kapcsolatos távolságok és aránytalanságok csökkentésében.

5. A TEVÉKENYSÉGEK ÜTEMEZÉSE

Tevékenység / idő	2016. II. fe.	2017. I. fe.	2017 II. fe.	2018. I. fe.	2018. II. fe.
Projekt előkészítés	szept.-nov.				
A lebonyolítás előkészítése (szervezés, anyagbeszerzés, eszköz beszerzés)		jan.			
Óratervek elkészítése		jan.			
A program iskolai és óvodai foglalkozásainak lebonyolítása I. ütem		jan. - jún.			
1. kifizetési kérelem		jún.			
Nyári táborok I. ütem			júl.-aug.		
A program iskolai és óvodai foglalkozásainak lebonyolítása II. ütem			szept. - dec.		
1. időszaki összefoglaló kiállítás			dec.		
1. mérőföldkő (2. kifiz. kérelem, időközi értékelés)			dec.		
A program iskolai és óvodai foglalkozásainak lebonyolítása III. ütem				jan. -jún.	
3. kifizetési kérelem				jún.	
Nyári táborok II. ütem				jún	júl. - aug.
A program iskolai és óvodai foglalkozásainak lebonyolítása IV. ütem					szept. - dec.
Záró kiadvány, záró kiállítás					dec.
2. mérőföldkő (záró kifiz. kérelem, szakmai értékelés)					dec.
Projekt kommunikáció		jan.- jún.	júl. - dec.	jan.- jún.	júl. - dec.

6. A TEVÉKENYSÉG MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

a) A tevékenységek megvalósításához szükséges tárgyi feltételek

Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport

A fent ismertetett tevékenységek a **intézményünkben kialakított múzeumpedagógiai teremben folynak**. A terem kialakításában, bútorzatában, technikai feltételeiben megfelel az elvárható szakmai követelményeknek. Erről a pályázó korábbi beszerzéseiben gondoskodott. Kivételt képez ez alól a grafikai prés. A foglalkozások során használt grafikai eljárások jó részében ez az eszköz használandó. Korábban szükség esetén kölcsön eszközzel oldottuk meg ezt a problémát. Az eszköz szállítása, terjedelme és súlya miatt folyamatosan problémát jelentett. Ennek beszerzéséről a projekt keretei között tervezzük gondoskodni.

Digitális képfeldolgozás és tárgyalatás tevékenységcsoport

A programelem végrehajtásához szükséges termeket és az **alapvető informatikai felszereltséget a partner oktatási intézmények biztosítják**. A speciális eszközök egy része a pályázóknál rendelkezésre áll (projektor, szkener, digitális fényképezőgépek egy része).

A program teljes megvalósításához szükséges számítógépeket, digitális fényképezőgépeket és 3D-s képalkotási eszközöket a projekt eszközbeszerzés terhére tervezzük biztosítani.

b) A tevékenységek megvalósításához szükséges személyi feltételek rendelkezésre állása

Múzeumpedagógiai tevékenységcsoport

A Sárospataki Kétár vezetője: Bordás István, aki egyen a program szakmai vezetője is.

A megvalósítás során igénybe kívántuk venni a város vizuális nevelésében szerepet vállaló összes szakemberének (rajztanár, főiskolai oktató, művész) tapasztalatát, tudását. Így vesz részt a múzeumpedagógiai tevékenységek tervezésében, megtartásában egy általános iskolai rajz szakkollégiumot végzett tanító, két általános iskolai rajztanár, két gimnáziumi rajztanár, két főiskolai oktató művész-tanár és három festőművész (egyik Munkácsy-díjas, ketten középiskolai vizuális szakemberek is). Említést érdemel, hogy a főiskolai oktatók, illetve a művészek között korábban számosan különböző képzőművészeti irányultságú projektben, művészeti (pl. Land Art) táborban szakmai-vezetői múlttal rendelkeztek. Többen vettek részt a Sárospataki Népfőiskola képzőművészeti szekciójának kb. tíz évet átölelő tevékenységében, művészeti oktatásban, stb. Vezettek és oktattak többen képzőművészeti szabadiskolában, szakkörben, egyéb tehetséggondozásban. Az oktatók között vizuális témakörben módszertani vonatkozású (országos szinten használt), kisiskolások és főiskolások számára készült tankönyvíró, főiskolai vizuális oktatás számára készült filmkészítő (festészet témakör) munkatárs, rendszeresen kiállító művészek, filmszereplők, performerek, találhatók. Négyen a Képzőművészeti Főiskolán végeztek művészeti rajz, illetve művészettörténet szakot, de a többi pedagógus is tanult tanulmányai során művészettörténetet.

Ez a kivételes helyzet, hogy Sárospatakon ilyen magasan kvalifikált, országosan elismert, helyi szakembereket sikerült beszervezni a programba, valószínűleg egyedi, iskolavárosi jelenség.

A múzeumpedagógiai program oktatói:

- Baloghné Molnár Irén főiskolai docens, művész-tanár (Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar)
- Berencsy Istvánné rajztanár (Szent Erzsébet Általános Iskola)
- fe Lugossy László Munkácsy-díjas festőművész
- Jaskó Beatrix tanító (II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola)
- Leitnerné Csete Andrea rajztanár (II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola)
- Sándor Zsuzsa egyetemi docens, művész-tanár (Eszterházy Károly Egyetem Comenius Kampusz)
- Somsák Emese rajztanár (Árpád Vezér Gimnázium)
- Stark István festőművész, tanár (Református Kollégium Gimnáziuma)

Digitális képfeldolgozás és tárgyalótevékenységcsoport

A digitális képfeldolgozás tevékenységcsoport esetében az általános iskolák informatikai tanárai közül választunk. A tanárok a képfeldolgozással kapcsolatos ismeretek bővítésére belső, díjmentes és a projekt számára költségmentes „szakmai továbbképzést” szervezünk. Ebbe bekapcsolódnak a múzeumpedagógiai tevékenységcsoport vizuális képzésben jártas tanárai, művészei.

A programba bekapcsolódó tanárok az alábbiak:

- Gyöngyszem Német Nemzetiségi Általános Iskola - Rák Zoltán
- Szent Erzsébet Általános Iskola - Kocsmárszki Ilona
- Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola - Oláh Gábor
- Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthona – Általános Iskolai Tagintézmény - Funákné Pilák Henrietta

7. AZ ELÉRNI TERVEZETT CÉLOK SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEI

- A projektbe bevonásra kerül 225 fő közoktatási intézményben tanuló diák.
- Beszerzésre kerülnek a következő eszközök: 1 db 3D-s nyomtató, 1 db 3D-s szkennelő, 1 db grafikai prér, 1 12 darabos 3D-s tollkészlet, 6 db laptop, 6 db digitális fényképezőgép.
- Elkészül 15 db tematika, óraterv
- Elkészül 800 példányban a programot bemutató szakmai kiadvány.
- Megvalósul 2 db a programot bemutató kiállítás.
- Megvalósul összesen 48 db témanap
- Megvalósul összesen 160 műhely foglalkozás.
- Megvalósul 120 művészeti csoport, foglalkozás.
- Megvalósul 8 ötnapos napi 8 órás foglalkoztatással járó tábor.
- Megvalósul 20 kulturális óra.
- Megvalósul 480 heti szakköri foglalkozás.

8. A SPECIFIKUS ÉS ELŐNYT JELENTŐ SZEMPONTOK

Projektünk megvalósulása során a célcsoport több korosztályát érintő fejlesztéseket hajtottunk végre. A tevékenységek az alábbi módon járulnak hozzá a Nemzeti Alaptanterv kerettanterveinek megvalósulásához.

Mindkét projektemünk a **Köznevelési Híd Programban megfogalmazott, kiemeltként megfogalmazott kompetenciái közül** fejleszti a résztvevők személyiségét az alábbi területeken:

- **Kommunikációs terület:** vizuális képi kommunikációs képességét. Szintén hozzájárul az elektronikus médiák kommunikációjának feldolgozási és megértési képességeinek fejlesztésére. Leginkább azonban a művészeti tevékenységekben megnyilvánuló kommunikáció tekintetében nyújt fejlesztési lehetőséget.
- **Tanulási kompetenciák terület:** a tanulási források keresése és feldolgozása valamint azok differenciált felhasználása.
- **Szociális kompetenciák terület:** elsősorban a pozitív énkép kialakulásában és a másokkal történő pozitív és eredményes interakció elsajátításában nyújt élményeket a résztvevőknek.

Az egyes évfolyamokra lebontott kerettantervek esetében **alsó tagozatos évfolyamok** szempontjából elsősorban a vizuális kultúra és a technikai kultúra fejlesztése számottevő. A **felső tagozatosok** szempontjából számba vehető fejlesztési területek szintén a vizuális és technikai kultúra hatókörébe tartoznak. Mindezeket túl olyan ismeretek is bekerülnek az elkészülő képzési programokba, amelyek a történelem, irodalom elsajátításában nyújtanak plusz ismereteket illetve helyi témákat. **A középiskolás korosztály** esetében kiemelt szerepet kaphat a vizuális kultúrán túl a médiatudatosságra való nevelés. A kompetenciák esetében a digitális kompetenciák, valamint az esztétikai – művészeti tudatosság és kifejező képesség kerül előtérbe. Egyes témák esetében számottevő jelentősége lehet a pályaorientációnak is programunk során.

A fenti életkor specifikus kompetencia és tanulmányi terület kifejtéseken túl a projekt beavatkozásai általában fejlesztik minden célcsoportba tartozó korosztály alapkompenciáit. A csoport foglalkozások alkalmával használt pedagógiai módszerek kimondottan az interaktivitásra és az egymással való **aktív és eredményes kommunikációra** épülnek, ugyanakkor kiemelten kell említenünk a **nemzeti tudatosság**, mint alapkompencia fejlesztését a projekt teljes egészében.

A 290/2014.(XI.26.) kormányrendelet A kedvezményezett járások besorolásáról jogszabály alapján a projektünkben résztvevő egyetlen intézmény székhelye sincs a komplexen fejlesztendő járások területén. **Ugyanakkor a velünk partneri megállapodást kötött két iskola (Árpád Vezér Gimnázium, Református Kollégium Gimnáziuma) tanulói között nagyon sokan vannak, akik a Cigándi Járás területén élnek.** A Cigándi Járás a fenti rendelet szerint a komplexen fejlesztendő járások közé tartozik. Vélhetően projektünkbe bevont gimnáziumi tanulók között lesznek olyan résztvevők, akik ebben a járásban élnek.

Partnerintézményeink között található egy olyan iskola (B-A-Z Megyei Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Sárospataki Tagintézménye, Erdélyi János Iskola) amely **enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók ellátására szakosodott.** Ezen iskola a korábbi években is partnerintézményünk volt. Ez jelen projektünk esetében sem változott. Az iskola a múzeumpedagógiai tevékenységcsoport több foglalkozástípusába is bekapcsolódik.

9. A megvalósítás kockázatai és azok kezelésének módja

Általánosságban kockázatnak tekintünk bármely olyan tényezőt, amelynek kimenetele bizonytalan és valamilyen értelemben, mértékben veszélyezteti a feladat végrehajtásának sikerét. Minden kockázat jelenlegi vagy jövőbeni események hatásával, bekövetkezésével kapcsolatos. A kockázatkezelés a feladat végrehajtásával párhuzamosan, egyidejűleg történik, a végrehajtásban résztvevők különböző szintjein, de a feladattól elválaszthatatlanul, a végrehajtás szerves részeként.

A projekt előkészítési és megvalósítási szakaszában felmerülő legtöbb kockázati elem megfelelő kockázatkezelési terv kidolgozásával, illetve a felelősök kijelölésével kezelhető és a lehető legminimálisabb bekövetkezési mértékre szorítható vissza. A feladatok felelőse a projektmenedzsment tagjai közül kerül ki, akik kockázatkezelési tevékenysége a szakértők eseti bevonásával támogatható. A projektfejlesztés teljes időszakára vonatkozó kockázatkezelés az alábbi pontok alapján kerül kidolgozásra:

- A. Kockázatazonosítás (a projekttel kapcsolatban felmerülő kockázatok bemutatása)
- B. Kockázatelemzés (a kockázatok bekövetkezési valószínűségének és következményeinek becslése)
- C. Kockázatkezelés tervezése (a kockázatok megelőzése, felmerülésük esetén a tervezett beavatkozás)

A. Kockázatazonosítás

- a) Műszaki kockázatok
  - A lebonyolításához szükséges eszközök meghibásodása.
- b) Jogi szempont
  - A projekt megvalósításához, fenntartásához kapcsolódó jogszabályok változása.
- c) Társadalmi szempont
  - A tanulók alacsony fokú együttműködése, jelentkezése a programokra
  - Az iskolák esetében a programban nem részvevő pedagógusok nem együttműködése
  - A hosszabb idejű program elemek esetében a téma „kifulladás”.
  - A programba részvevő pedagógusok kiégése.
- d) Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági szempont
  - A projekt megvalósítására tervezett költségek alulbecslése
  - Likviditási problémák
  - Az indikátorok nem teljesítése
  - Esélyegyenlőségi és fenntarthatósági szempontok
- e) Intézményi szempont
  - Konfliktushelyzet a projektben együttműködő intézmények között.
  - Partnerszervezeteken belül felmerülő problémák
  - A projekt menedzsment szervezet nem megfelelő működése
    - Nem megfelelő erőforrás allokálás
    - Nem megfelelő kommunikáció
    - Nem megfelelő feladat és hatáskör szétosztás
    - Szükséges jelentések, dokumentációk nem megfelelő elkészítése

B. Kockázatelemzés

A kockázat projektre gyakorolt hatását tekintve lehet:

- Nagyon lényeges
- Lényeges
- Nem lényeges

A kockázat bekövetkezését tekintve lehet:

- Magas
- Közepes
- Alacsony

A két szempontrendszer kombinálva adódik az alábbi táblázat, mely a kockázatok értékelésének alapja:

Esemény	Kockázat bekövetkezésének valószínűsége	A kockázat projektre gyakorolt hatása	Érték
Műszaki kockázatok			
A lebonyolításához szükséges eszközök meghibásodás	Alacsony	Fontos	Elviselhető
Jogi szempont			
A projekt megvalósításához, fenntartásához kapcsolódó jogszabályok változása.	Alacsony	Nagyon fontos	Mérsékelt
Társadalmi szempont			
A tanulók alacsony fokú együttműködése, jelentkezése a programokra	Alacsony	Nagyon fontos	Mérsékelt
Az iskolák esetében a programban nem résztvevő pedagógusok nem együttműködése	Alacsony	Nagyon fontos	Elviselhető
A hosszabb idejű program elemek esetében a téma „kifulladás”.	Közepes	Fontos	Mérsékelt
A programba résztvevő pedagógusok kiegészése.	Alacsony	Nagyon fontos	Mérsékelt
Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági szempont			
A projekt megvalósítására tervezett költségek alulbecslése	Alacsony	Nagyon fontos	Lényeges
Likviditási problémák	Alacsony	Nagyon fontos	Mérsékelt
Az indikátorok nem teljesítése	Alacsony	Nagyon fontos	Mérsékelt
Esélyegyenlőségi és fenntarthatósági szempontok	Alacsony	Fontos	Elviselhető
Intézményi szempont			
Konfliktushelyzet a projektben együttműködő intézmények között.	Alacsony	Fontos	Elviselhető
Partnerszervezeteken belül felmerülő problémák	Alacsony	Fontos	Elviselhető
A projekt menedzsment szervezet nem megfelelő működése			

Esemény	Kockázat bekövetkezésének valószínűsége	A kockázat projektre gyakorolt hatása	Érték
Nem megfelelő erőforrás allokálás	Alacsony	Fontos	Elviselhető
Nem megfelelő kommunikáció	Alacsony	Nagyon fontos	Mérsékelt
Nem megfelelő feladat és hatáskör szétosztás	Alacsony	Fontos	Elviselhető
Szükséges jelentések, dokumentációk nem megfelelő elkészítése	Közepes	Nagyon fontos	Lényeges

C. Kockázatkezelés tervezése

Az Elfogadhatatlan és Lényeges kockázati események kezelése rendkívül fontos ezért a kockázat kezelésére feltétlenül intézkedési tervet kell kidolgozni. Elfogadhatatlan kockázati eseményt nem került azonosításra a projektben. A Mérsékelt kockázati események általában gazdaságossági alapon kell megítélni. (Érdemes-e vele foglalkozni?)

Az Elviselhető és Triviális eseményeket egyedileg kell elbírálni.

	KOCKÁZATI ESEMÉNYEK	KOCKÁZATKEZELÉSI TERV	FELELŐS
LÉNYEGES	Műszaki kockázatok		
	A foglalkozások elmaradása a technikai feltételek hiánya miatt	Előzetes technikai eszköz próba. Szükséges eszközök cseréje.	Szakmai vezető
	Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági szempont		
	A projekt megvalósítására tervezett költségek alulbecslése	A projekt költségvetésébe került tételek a jelenlegi piaci árak alapján tervezett összegek kerültek betervezésre, így azok a megvalósításkor is várhatóan reálisak lesznek.	Projekt menedzser
	Intézményi szempont		
A projekt menedzsment szervezet nem megfelelő működése: <ul style="list-style-type: none"> ○ Szükséges jelentések, dokumentációk nem megfelelő elkészítése 	Pályázatok lebonyolításában nagy tapasztalattal rendelkező projektmenedzser kiválasztása.	Projekt menedzser	
MÉRSÉKELT	Jogi szempont		
	A projekt megvalósításához, fenntartásához kapcsolódó jogszabályok változása	A kockázat elfogadása.	nincs
	Társadalmi szempont		
	A tanulók alacsony fokú együttműködése, jelentkezése a programokra	A programban résztvevő pedagógusok meggyőző munkája	Szakmai vezető
	Pénzügyi-gazdasági fenntarthatósági szempont		
Likviditási problémák	A pályázat végrehajtását potenciálisan veszélyeztető körülmények nincsenek. A Pályázónak nincsen hosszú lejáratú kötelezettsége.	Projekt menedzser	

	KOCKÁZATI ESEMÉNYEK	KOCKÁZATKEZELÉSI TERV	FELELŐS
	Az indikátorok nem teljesítése	Az indikátorok meghatározása szakemberek bevonásával történt.	Szakmai vezető

A projekt megvalósításához nem szükséges olyan tárgyi, vagy immateriális eszköz (pl. licencek, szoftverek, szerzői jogok), ingatlan, vagy egyéb nem emberi erőforrás, melyet nem az elnyert támogatásból kíván megvásárolni a pályázó.

A projekt megvalósításához nem szükséges olyan ingó-, és ingatlan eszköz, mely a megvalósítás szempontjából elengedhetetlen, ám a projekt megkezdésének időpontjában még nem áll a pályázó tulajdonában, vagy más tulajdonos esetén a tulajdonos a pályázó rendelkezésére bocsátja.

9. A PROJEKT RÖVID- ÉS HOSSZÚ TÁVÚ HATÁSA A PÁLYÁZÓ KÖZVETLEN ÉS KÖZVETETT KÖRNYEZETÉRE

A program a korábban vázolt pedagógiai eredményeken túl **közvetlen hatással lesz az iskolák és az iskolai tanulók kulturálódási szokásaira. Különös tekintettel a vizuális tartalomfogyasztás értékelésére és napi gyakorlatára.** Közvetlen hatásként értékelhető az esztétikai kultúra fejlődése, amely nem csupán a képek, vagy műtárgyak értékelésében, hanem azok alkotásában, napi gyakorlatban történő használatában is megnyilvánulnak. A projekthez kapcsolódóan a diákok új művészeti, digitális térábrázolási ismereteket, innovatív, kreatív a művészeti és digitális területek közötti kapcsolatokat alakító tapasztalatokra tesznek szert.

Közvetett hatásként értékelhetjük a helyi identitás fejlődését. **Ez részelemként hozzájárul a nemzettudat stabil és hosszú távú kialakulásához.**

10. A BEVONT PARTNEREK, A TERVEZETT EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

a) Bevont partnerek

A projekt megvalósításához az alábbi 13 közoktatási intézménnyel kötöttünk együttműködési megállapodást:

1. Szent Erzsébet Általános Iskola
3950. Sárospatak, Bartók B. u. 2. sz.
2. Gyöngyszem Német Nemzetiségi Általános Iskola
3958. Hercegkút, Kossuth u. 2.
3. Sárospataki Carolina Óvoda Bölcsőde
3950. Sárospatak, Zrínyi u. 40.
4. Kenézlői Általános Iskola
3955. Kenézlő, Kárpát út 1-3.
5. Vajdácskai Általános Iskola Lorántffy Zsuzsanna Tagintézménye
3954. Györgytarló, Széchenyi út 1.
6. Vajdácskai Általános Iskola
3961. Vajdácska, Fő út 2.
7. Tolcsvai Általános Iskola
3934. Tolcsva, Kossuth út 37.
8. Zempléni Általános Iskola
3943. Bodrogolaszi, Rákóczi u. 1.
9. Sárospataki Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium
3950. Sárospatak, Arany János út 3-7.
10. Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola
3950. Sárospatak, Petőfi u. 1.

11. Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthona – Általános Iskolai Tagintézmény
3950. Sárospatak, Tompa u. 1.
12. Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthona
3950. Sárospatak, Rákóczi út 1.
13. B-A-Z Megyei Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Sárospataki Tagintézménye
3950. Sárospatak, Nagy Lajos út 10.

Az együttműködő intézmények közül 5 nem a pályázó székhelyén működő intézmény. 1 intézmény enyhe fokban értelmi fogyatékosokkal foglalkozó speciális iskola, 1 pedig óvoda.

b) Együttműködések

Az együttműködési megállapodásban rögzített **szakmai tevékenységek végrehajtása a program során folyamatosan történik.** Az ezzel kapcsolatos egyeztetések, órabeosztások, programidőpontok kijelölése a szakmai vezető és az iskolák által kijelölt kapcsolattartó közös feladata.

Mindezeken túl a program egészével kapcsolatos **általános információkat mind az intézmények vezetői, mind a programban résztvevő pedagógusok megkapják.** Ezeken túl folyamatosan tájékoztatás történik a fenntartók irányába is.

A különböző foglalkozások megtartásán túl **bevonjuk az intézményeket az egyéb programok megvalósításába.** Különösen a záró kiállítások programjaiba. Erre vonatkozóan korábbi projektjeinkhez kapcsolódóan kiváló tapasztalataink vannak.

Bár a program tartalmában nem írja elő, a kommunikációs előírásokban sem szerepel, **saját forrásból projekt nyitó és projekt záró rendezvényeket kívánunk megvalósítani.** A nyitó rendezvény egyfajta nyílt napként mindenki számára bemutatja a várható tevékenységek alapvető szakmai és módszertani elemeit. A projektzáró a második összegző kiállításához, illetve az összegző kiállításához kapcsolódó rendezvény.

11. A FENNTARTHATÓSÁG

Az együttműködési megállapodásokban is rögzített fenntartási időszakban a projekt eredményeit szükség szerint és az iskolákkal egyeztetett módon fenntartjuk. Erre a korábbi gyakorlatnak megfelelően saját forrást használunk fel, melyet a pályázó egyéb tevékenységeiből teremt elő. Szintén lehetséges forrás a szervezet és a szülők társfinanszírozása, amelyre vonatkozó jó gyakorlatot a táborok fenntartása és szervezése jelent.

A projektben létrejött tananyagok, módszertani beszámolók, segédanyagokat mindenki számára elérhetővé tesszük. Ennek elérhető forrása a korábban említett összefoglaló kiadvány. További elérhetőséget biztosít a fenntartó által működtetett internetes portál (www.patakikeptar.hu) ahonnan mind a módszertani összefoglalók, mind pedig a tananyagok ingyen letölthetőek. Ez a korábbi gyakorlatnak megfelel.

A projekt támogatás terhére beszerzett eszközök a további ilyen irányú tevékenységeket szolgálják majd.

12. A PROJEKT MENEDZSMENT

A program menedzsméntjét a pályázó szervezet részben saját megvalósításban biztosítja.

A projektmenedzser saját tevékenységét önkéntes szerződés alapján díjmentesen látja el.

Feladatai:

- A projekt átfogó irányítása
- A projekttel kapcsolatos szervezési feladatok irányítása.
- A projekt dokumentáció biztosítása.
- Beszerzések bonyolítása.
- Kifizetési kérelmek előkészítése.
- Időszaki értékelések bonyolítása.

A projekt szakmai vezetője a pályázó alkalmazásában áll. A megvalósító intézmény szakmai vezetője tevékenységét kiegészítő díjazás ellenében heti 20 órában látja el.

Feladatai:

- A projekt szakmai tevékenységének szervezése (tematikák elkészíttetése, foglalkozás szervezés)
- Kapcsolattartás a szakmai megvalósításban résztvevő szakemberekkel és pedagógusokkal.
- Szakmai értékelés
- Szakmai dokumentációk vezetése.
- Szakmai beszámolók készítése

Pénzügyi vezető tevékenységét munkára irányuló szerződéses munkaviszonyban (vállalkozói szerződés) látja el.

Feladatai:

- A pénzügyi dokumentumok előkészítése
- Bizonylatok kezelése
- Könyvelés
- Kifizetési kérelmek rögzítése
- Közreműködés a beszerzések lebonyolításában

Intézményi kapcsolattartók.

Feladataik:

- Kapcsolattartás a projekt menedzserével és projekt szakmai vezetőjével.
- Kapcsolattartás a programban részt vevő diákokkal.
- Tevékenységüket díjmentesen látják el. (Praktikusan, valamely a programba bekapcsolódó, a képzési tevékenységért díjazásban részesülő pedagógus.)

A program ütemezése során a **közvetlen projektmenedzsment havi rendszerességgel, egyes programcsomópontok idején hetente, megbeszélést tart.** A féléves ütemezések idején a program tágabb szakmai környezete számára (pedagógusok, kapcsolattartók) szakmai értekezletet szervezünk.

13. AZ ESÉLYEGYENLŐSÉGI ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI SZEMPONTOK

A projekt végrehajtása során betartjuk az Európai Unió által finanszírozott projektekre vonatkozó környezetvédelmi és esélyegyenlőségi jogszabályokat.

Kötelezettséget vállalunk arra, hogy a projekt által érintett területeken a védett természeti és kulturális értékeket megőrizzük. A projektelemekek megvalósítása során a szakmai tartalomban közvetítjük az esélyegyenlőségi és környezetvédelmi szempontokat.

A projekthez kapcsolódó nyilvános eseményeken kommunikációnkban és viselkedésünkben esélytudatosságot fejezünk ki.

Nem közvetítünk szegregációt és igyekszünk csökkenteni a csoportokra és egyénekre vonatkozó előítéleteket.